

SMĚRNICE

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2009/12/ES

ze dne 11. března 2009

o letištních poplatcích

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 80 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů ⁽²⁾,

v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Hlavním úkolem a obchodní činností letišť je zajišťovat odbavení letadel od přistání po vzlet a odbavení cestujících a nákladu, aby letečtí dopravci mohli poskytovat služby letecké dopravy. Za tímto účelem letiště nabízejí řadu zařízení a služeb souvisejících s provozem letadel a odbavováním cestujících a nákladu, přičemž náklady na ně obecně hradí z letištních poplatků. Řídící orgány letišť poskytující zařízení a služby podléhající letištním poplatkům by měly usilovat o nákladově efektivní provoz.

(2) Je nezbytné zřídit společný rámec upravující podstatné rysy letištních poplatků a způsob jejich stanovování, neboť při neexistenci tohoto rámce by nemusely být dodrženy základní požadavky, pokud jde o vztah mezi

řídícími orgány letišť a uživateli letišť. Tímto rámcem by neměla být dotčena možnost členských států určit, zda a v jakém rozsahu lze při stanovování letištních poplatků zohledňovat příjmy z obchodních činností letišť.

(3) Tato směrnice by se měla vztahovat na letiště na území Společenství, která překračují minimální velikost, protože řízení a financování malých letišť nevyžaduje uplatnění rámce Společenství.

(4) Kromě toho v členských státech, ve kterých žádné letiště nedosahuje minimální velikosti pro uplatnění této směrnice, mají letiště s nejvyšším počtem odbavených cestujících natolik privilegované postavení jako místo vstupu do daného členského státu, že je nezbytné použít na toto letiště tuto směrnici, aby bylo zaručeno dodržování některých základních zásad ve vztahu mezi řídicím orgánem letiště a uživateli letiště, zejména pokud jde o transparentnost poplatků a nepřítupnost diskriminace mezi uživateli letiště.

(5) V zájmu posílení územní soudržnosti by členské státy měly mít možnost uplatňovat pro síť letišť společný systém poplatků. Ekonomické transfery mezi letišti v těchto sítích by měly být v souladu s právem Společenství.

(6) Z důvodů rozdělení provozu by členské státy v případě letišť obsluhujících stejné město nebo aglomeraci měly mít možnost umožnit řídicímu orgánu letiště, aby uplatňoval společný a transparentní systém poplatků. Ekonomické transfery mezi těmito letišti by měly být v souladu s příslušnými právními předpisy Společenství.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 10, 15.1.2008, s. 35.

⁽²⁾ Úř. věst. C 305, 15.12.2007, s. 11.

⁽³⁾ Stanovisko Evropského parlamentu ze dne 15. ledna 2008 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku), společný postoj Rady ze dne 23. června 2008 (Úř. věst. C 254 E, 7.10.2008, s. 18) a postoj Evropského parlamentu ze dne 23. října 2008 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku). Rozhodnutí Rady ze dne 19. února 2009.

(7) Pobídky k otevření nových tras, mimo jiné za účelem podpory rozvoje znevýhodněných a nejbližších regionů, by měly být poskytovány výhradně v souladu s právem Společenství.

- (8) Výběr poplatků v souvislosti s poskytováním letových navigačních služeb je již upraven nařízením Komise (ES) č. 1794/2006 ze dne 6. prosince 2006, kterým se stanoví společný systém poplatků za letové navigační služby⁽¹⁾, a v souvislosti s poskytováním služeb pozemního odbavování pak směrnici Rady 96/67/ES ze dne 15. října 1996 o přístupu na trh odbavovacích služeb na letištích Společenství⁽²⁾. Poplatky vybírané za účelem financování pomoci cestujícím se zdravotním postižením a cestujícím s omezenou schopností pohybu se řídí nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2006 ze dne 5. července 2006 o právech osob se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace v letecké dopravě⁽³⁾.
- (9) Rada Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO) v roce 2004 přijala politiku v oblasti letištních poplatků, jež zahrnuje mimo jiné zásady odvození od nákladů, zákazu diskriminace a nezávislého mechanismu hospodářské regulace letišť.
- (10) Rada ICAO soudí, že letištní poplatek je odvodem určeným a používaným konkrétně k úhradě nákladů za poskytování zařízení a služeb pro civilní letectví, zatímco daň je odvodem určeným k zajištění příjmů státu nebo místní správy, které se obecně nepoužívají pro civilní letectví v plném rozsahu ani na úhradu konkrétních nákladů.
- (11) Letištní poplatky by měly být nediskriminační. Měl by být zaveden povinný postup pro pravidelné konzultace mezi řídicími orgány letišť a uživateli letišť s možností, aby se kterákoli ze stran obrátila na nezávislý dozorový orgán v případě námitek uživatelů letišť proti rozhodnutí o letištních poplatcích nebo změně systému zpoplatnění.
- (12) K zajištění nestranného rozhodování a řádného a účinného uplatňování této směrnice by měl být v každém členském státě zřízen nezávislý dozorový orgán. Tento orgán by měl mít k dispozici všechny potřebné zdroje, pokud jde o personál, odbornost a finanční prostředky k plnění svých úkolů.
- (13) Je nezbytné, aby uživatelé letiště dostávali pravidelně od řídicího orgánu letiště informace o tom, jakým způsobem a na jakém základě se letištní poplatky vypočítávají. Tato transparentnost by leteckým dopravcům měla dát představu o nákladech vznikajících letišti a o produktivitě investic letiště. Aby mohl řídicí orgán letiště řádně posoudit požadavky, pokud jde o budoucí investice, měli by být uživatelé letiště povinni včas řídicí orgán letiště informovat o všech svých provozních prognózách,
- rozvojových projektech a zvláštních požadavcích a podnětech.
- (14) Řídicí orgány letišť by měly informovat uživatele letišť o velkých infrastrukturních projektech, neboť ty mají významný dopad na systém a výši letištních poplatků. Tyto informace by měly být poskytovány tak, aby bylo možné sledovat náklady na infrastrukturu, a s cílem poskytovat vhodná a nákladově efektivní zařízení na dotčeném letišti.
- (15) Řídicí orgány letišť by měly mít možnost uplatňovat letištní poplatky odpovídající infrastruktuře nebo úrovni poskytovaných služeb, neboť letečtí dopravci mají oprávněný zájem požadovat od řídicího orgánu letiště služby odpovídající poměru ceny a kvality. Přístup k rozlišené úrovni infrastruktury nebo služeb by však měl být nediskriminačně otevřen všem dopravcům, kteří si ji přejí využívat. V případě, že poptávka převyšuje nabídku, by měl být přístup určen na základě objektivních a nediskriminačních kritérií stanovených řídicím orgánem letiště. Veškeré rozdíly v poplatcích by měly být transparentní, objektivní a založené na jasných kritériích.
- (16) Uživatelé letiště a řídicí orgán letiště by v souvislosti s kvalitou služeb poskytovaných za dané letištní poplatky měli mít možnost uzavřít dohodu o úrovni služeb. Jednání o kvalitě služeb poskytovaných za dané letištní poplatky by se mohla uskutečnit v rámci pravidelných konzultací.
- (17) Co se týče předfinancování investic do letišť, existují v různých členských státech rozdílné systémy. V těch členských státech, ve kterých k předfinancování dochází, by se členské státy nebo řídicí orgány letišť měly řídit pravidly ICAO nebo stanovit svá vlastní ochranná opatření.
- (18) Touto směrnicí by neměla být dotčena Smlouva, zejména její články 81 až 89.
- (19) Jelikož cíle této směrnice, totiž stanovení společných zásad pro výběr letištních poplatků na letištích Společenství, nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, protože systémy letištních poplatků nelze zavést na úrovni jednotlivých států jednotným způsobem v celém Společenství, a proto jej může být z důvodu rozsahu a účinků této směrnice lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné k dosažení tohoto cíle,

⁽¹⁾ Úř. věst. L 341, 7.12.2006, s. 3.

⁽²⁾ Úř. věst. L 272, 25.10.1996, s. 36.

⁽³⁾ Úř. věst. L 204, 26.7.2006, s. 1.

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Předmět

1. Tato směrnice stanoví společné zásady pro výběr letištních poplatků na letištích Společenství.

2. Tato směrnice se vztahuje na každé letiště nacházející se na území, na něž se vztahuje Smlouva, jež je otevřené pro obchodní dopravu a jehož roční objem provozu je vyšší než 5 milionů odbavených cestujících, a dále na letiště s nejvyšším počtem odbavených cestujících v každém členském státě.

3. Členské státy zveřejní seznam letišť na svém území, na něž se tato směrnice vztahuje. Tento seznam je založen na údajích Komise (Eurostatu) a je každoročně aktualizován.

4. Tato směrnice se nevztahuje na poplatky vybírané za účelem úhrady za traťové služby a přibližovací a letištní služby podle nařízení (ES) č. 1794/2006, ani na poplatky vybírané za účelem úhrady za služby pozemního odbavování uvedené v příloze směrnice 96/67/ES, ani na poplatky vybírané za účelem financování pomoci cestujícím se zdravotním postižením a cestujícím s omezenou schopností pohybu a orientace podle nařízení (ES) č. 1107/2006.

5. Touto směrnicí není dotčeno právo žádného členského státu uplatnit vůči jakémukoli řídicímu orgánu letiště nacházejícího se na jeho území dodatečná regulační opatření, jež jsou slučitelná s touto směrnicí a dalšími souvisejícími právními předpisy Společenství. To může zahrnovat opatření hospodářského dohledu, jako je schvalování systémů nebo výše poplatků, včetně pobídkově orientovaných způsobů zpoplatnění nebo regulace cenovým stropem.

Článek 2

Definice

Pro účely této směrnice se rozumí:

1) „letišťem“ jakýkoliv pozemek zvláště přizpůsobený pro přistávání, vzlet a manévrování letadel, včetně pomocných zařízení souvisejících s provozem a obsluhou letadel a zařízení potřebných k zajištění obchodních leteckých služeb;

2) „řídicím orgánem letiště“ subjekt, který má ve spojení s dalšími činnostmi nebo bez vztahu k nim podle vnitro-

státních právních předpisů nebo smluv za úkol správu a řízení infrastruktury letiště nebo sítě letišť a koordinaci a řízení činností různých hospodářských subjektů přítomných na daných letištích nebo sítích letišť;

3) „uživatelé letiště“ jakákoliv fyzická nebo právnická osoba provozující leteckou přepravu cestujících, poštovních zásilek nebo nákladu z daného letiště nebo na dané letiště;

4) „letištním poplatkem“ poplatek vybíraný ve prospěch řídicího orgánu letiště a placený uživateli letiště za použití zařízení a služeb, které jsou výlučně poskytovány řídicím orgánem letiště a které souvisejí s přistáním, vzletem, osvětlením a parkováním letadel a s odbavováním cestujících a nákladu;

5) „sítí letišť“ skupina letišť řádně určená jako taková členským státem a provozovaná stejným řídicím orgánem letiště.

Článek 3

Zákaz diskriminace

Členské státy v souladu s právem Společenství zajistí, aby letištní poplatky nediskriminovaly uživatele letiště. To však nebrání rozlišení letištních poplatků z důvodů veřejného nebo obecného zájmu, včetně hledisek ochrany životního prostředí. Kritéria použitá pro takové rozlišení musí být významná, objektivní a transparentní.

Článek 4

Sítě letišť

Členské státy mohou řídicímu orgánu letiště určité sítě letišť povolit, aby pro danou síť letišť zavedl společný a transparentní systém letištních poplatků.

Článek 5

Společný systém poplatků

V případě letišť obsluhujících stejné město nebo aglomeraci mohou členské státy poté, co o tom zpravily Komisi, v souladu s právními předpisy Společenství řídicímu orgánu letiště povolit, aby uplatňoval společný a transparentní systém letištních poplatků, pokud každé z letišť zcela splňuje požadavky na transparentnost uvedené v článku 7.

Článek 6

Konzultace a náprava

1. Členské státy zajistí, aby byl zaveden povinný postup pravidelných konzultací mezi řídicím orgánem letiště a uživateli letiště nebo zástupci či sdruženími uživatelů letiště, pokud jde o fungování systému letištních poplatků, výši letištních poplatků a případně kvalitu poskytovaných služeb. Tyto konzultace se konají nejméně jednou za rok, nebylo-li při poslední konzultaci dohodnuto jinak. Existuje-li mezi řídicím orgánem letiště a uživateli letiště víceletá dohoda, konají se konzultace v souladu s touto dohodou. Členské státy mají právo žádat, aby se konzultace konaly častěji.

2. Členské státy zajistí, aby změny systému nebo výše letištních poplatků byly, kdykoliv je to možné, prováděny ve shodě mezi řídicím orgánem letiště a uživateli letiště. Za tímto účelem předloží řídicí orgán letiště uživatelům letiště každý návrh na změnu systému letištních poplatků nebo výše letištních poplatků, společně s odůvodněním navrhovaných změn, nejpozději čtyři měsíce před jejich vstupem v platnost, neexistují-li výjimečné okolnosti, které by však bylo nutné uživatelům odůvodnit. Řídicí orgán letiště konzultuje navrhované změny s uživateli letiště a před přijetím rozhodnutí zohlední jejich stanoviska. Řídicí orgán letiště zpravidla zveřejní své rozhodnutí nebo doporučení nejpozději dva měsíce před jeho vstupem v platnost. Není-li mezi řídicím orgánem letiště a uživateli letiště dosaženo dohody o navrhovaných změnách, odůvodní řídicí orgán letiště své rozhodnutí s ohledem na stanoviska uživatelů letiště.

3. Členské státy zajistí, aby se v případě sporu ohledně rozhodnutí o letištních poplatcích přijatého řídicím orgánem letiště mohla kterákoli ze stran obrátit na nezávislý dozorový orgán uvedený v článku 11, který přezkoumá odůvodnění změn systému nebo výše letištních poplatků.

4. Změna systému nebo výše letištních poplatků, o níž rozhodl řídicí orgán letiště, nenabude v případě jejího předložení nezávislému dozorovému orgánu účinnosti, dokud tento orgán záležitost nepřezkoumá. Nezávislý dozorový orgán přijme do čtyř týdnů ode dne, kdy mu byla záležitost předložena, prozatímní rozhodnutí ohledně vstupu změny letištních poplatků v platnost, ledaže může ve stejné lhůtě přijmout konečné rozhodnutí.

5. Členský stát se může rozhodnout, že odstavce 3 a 4 nepoužije na změny výše nebo struktury letištních poplatků na těch letištích, pro která:

a) existuje povinný postup v rámci vnitrostátních právních předpisů, na základě kterého jsou nezávislým dozorovým orgánem určovány nebo schvalovány letištní poplatky nebo jejich maximální výše, nebo

b) existuje povinný postup v rámci vnitrostátních právních předpisů, na základě kterého nezávislý dozorový orgán pravidelně nebo na žádost dotčených stran přezkoumává, zda jsou taková letiště předmětem účinné hospodářské soutěže. Je-li to na základě tohoto přezkumu odůvodněné, rozhodnou členské státy o tom, že letištní poplatky nebo jejich maximální výše mají být určovány nebo schvalovány nezávislým dozorovým orgánem. Toto rozhodnutí se použije, dokud je to na základě přezkumu provedeného tímto orgánem nezbytné.

Postupy, podmínky a kritéria uplatňované členským státem podle tohoto odstavce musí být relevantní, objektivní, nediskriminační a transparentní.

Článek 7

Transparentnost

1. Členské státy zajistí, aby pokaždé, kdy se mají konat konzultace podle čl. 6 odst. 1, poskytl řídicí orgán letiště každému uživateli letiště nebo zástupcům či sdružením uživatelů letiště informace o faktorech tvořících základ pro stanovení systému nebo výše všech poplatků, které na všech letištích daný řídicí orgán letiště vybírá. Tyto informace musí obsahovat alespoň:

a) seznam jednotlivých služeb a infrastruktury poskytovaných za vybírané letištní poplatky;

b) metodu použitou pro stanovení letištních poplatků;

c) celkovou strukturu nákladů ohledně zařízení a služeb, k nimž se letištní poplatky vztahují;

d) příjmy z jednotlivých poplatků a celkové náklady na služby, které jsou těmito poplatky pokryty;

e) veškeré veřejné financování zařízení a služeb, k nimž se letištní poplatky vztahují;

f) prognózu situace na letišti, pokud jde o poplatky, nárůst provozu a navrhované investice;

g) skutečné využití letištní infrastruktury a zařízení během daného období a

h) předpokládané výsledky navrhovaných významných investic ve smyslu jejich dopadu na kapacitu letiště.

2. Členské státy zajistí, aby uživatelé letiště před každou konzultací podle čl. 6 odst. 1 poskytli řídicímu orgánu letiště informace zejména o

a) prognóze provozu;

b) prognóze složení a předpokládaného využití svého letadlového parku;

c) svých rozvojových projektech na daném letišti a

d) svých požadavcích na daném letišti.

3. S výhradou vnitrostátních právních předpisů se informace poskytnuté na základě tohoto článku považují za důvěrné či ekonomicky citlivé a podle toho je s nimi nakládáno. V případě řídicích orgánů letišť kotovaných na burze musí být dodrženy zejména předpisy pro obchodování na burze.

Článek 8

Nová infrastruktura

Členské státy zajistí, aby řídicí orgán letiště konzultoval s uživateli letiště plány na projekty nové infrastruktury ještě před jejich dokončením.

Článek 9

Normy kvality

1. V zájmu zajištění plynulého a efektivního provozu na letišti přijmou členské státy opatření nezbytná k tomu, aby řídicí orgán letiště a zástupci či sdružení uživatelů letiště mohly zahájit jednání s cílem uzavřít dohodu o úrovni služeb, pokud jde o kvalitu služeb poskytovaných na letišti. Jednání o kvalitě služeb se mohou uskutečnit v rámci konzultací uvedených v čl. 6 odst. 1.

2. Dohoda o úrovni služeb stanoví úroveň služeb, kterou má řídicí orgán letiště poskytovat a ve které je zohledněn skutečný systém či skutečná výše letištních poplatků, i úroveň služeb, na kterou mají uživatelé letiště za dotyčné letištní poplatky nárok.

Článek 10

Rozlišování služeb

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby umožnily řídicímu orgánu letiště nabízet různou kvalitu a rozsah určitých letištních služeb, terminálů nebo jejich částí, s cílem poskytovat

přízpůsobené služby nebo vyhrazený terminál či jeho část. Výše letištních poplatků se může lišit podle kvality a rozsahu těchto služeb, nákladů na ně nebo na základě jiného objektivního a transparentního důvodu. Aniž je dotčen článek 3, řídicí orgány letišť mohou tyto rozlišené letištní poplatky stanovit libovolně.

2. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby kterýkoli uživatel letiště, který si přeje využívat přízpůsobené služby nebo vyhrazený terminál či jeho část, měl k těmto službám nebo terminálu či jeho části přístup.

V případě, že má o přístup k přízpůsobeným službám nebo vyhrazenému terminálu či jeho části zájem více uživatelů letiště, než je z důvodů omezené kapacity možné uspokojit, rozhoduje se o přístupu na základě významných, objektivních, transparentních a nediskriminačních kritérií. Tato kritéria může stanovit řídicí orgán letiště a členské státy mohou vyžadovat, aby je potvrdil nezávislý dozorový orgán.

Článek 11

Nezávislý dozorový orgán

1. Členské státy určí nebo zřídí nezávislý orgán jako svůj vnitrostátní nezávislý dozorový orgán pro zajištění správného uplatňování opatření přijatých k dosažení souladu s touto směrnicí a pro plnění přinejmenším těch úkolů, které jsou uloženy článkem 6. Tímto orgánem může být subjekt, kterému členský stát svěřil uplatňování dodatečných regulačních opatření uvedených v čl. 1 odst. 5, včetně schvalování systému nebo výše letištních poplatků, a to za předpokladu, že splňuje požadavky odstavce 3 tohoto článku.

2. V souladu s vnitrostátními právními předpisy nebrání tato směrnice tomu, aby nezávislý dozorový orgán pověřil prováděním této směrnice, pod svým dohledem a na svou zodpovědnost, jiné nezávislé dozorové orgány, pokud je toto provádění uskutečňováno na základě stejných norem.

3. Členské státy zaručí nezávislost nezávislého dozorového orgánu tím, že zajistí, aby byl právně i funkčně nezávislý na jakémkoli řídicím orgánu letiště nebo leteckém dopravci. Členské státy, které si ponechávají vlastnictví letiště, řídicích orgánů letišť či leteckých dopravců nebo řídicí orgány letišť či letecké dopravce ovládají, zajistí, aby funkce spojené s tímto vlastnictvím nebo ovládáním nebyly svěřeny nezávislému dozorovému orgánu. Členské státy zajistí, aby nezávislý dozorový orgán vykonával své pravomoci nestranně a transparentně.

4. Členské státy oznámí Komisi název a adresu nezávislého dozorového orgánu, úkoly a povinnosti, které mu byly svěřeny, a opatření přijatá pro zajištění souladu s odstavcem 3.

5. Členské státy mohou stanovit systém financování nezávislého dozorového orgánu, jehož součástí může být i výběr poplatků od uživatelů letišť a řídicích orgánů letišť.

6. Členské státy zajistí, aby pro případy sporů uvedené v čl. 6 odst. 3 byla přijata opatření s cílem:

- a) stanovit postup pro řešení sporů mezi řídicím orgánem letiště a uživateli letiště;
- b) stanovit podmínky, za kterých je možné nezávislému dozorovému orgánu spor předložit. Tento orgán zejména odmítne stížnosti, které neshledá řádně odůvodněnými nebo náležitě doloženými, a
- c) stanovit kritéria, podle kterých se spory posuzují za účelem vyřešení.

Tyto postupy, podmínky a kritéria musí být nediskriminační, transparentní a objektivní.

7. Provádí-li nezávislý dozorový orgán šetření, zda jsou změny systému nebo výše letištních poplatků odůvodněné, jak je stanoveno v článku 6, má pro účely svého rozhodnutí přístup k nezbytným informacím od dotčených stran a současně dotčené strany konzultuje. Aniž je dotčen čl. 6 odst. 4, vydá orgán konečné rozhodnutí co nejdříve a v každém případě do čtyř měsíců od obdržení stížnosti. Tato lhůta může být ve výjimečných a řádně odůvodněných případech prodloužena o dva měsíce. Rozhodnutí nezávislého dozorového orgánu jsou závazná, aniž je dotčen parlamentní nebo soudní přezkum podle práva členských států.

8. Nezávislý dozorový orgán zveřejňuje výroční zprávu o své činnosti.

Článek 12

Zpráva a revize

1. Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě do 15. března 2013 zprávu o uplatňování této směrnice, jež

vyhodnotí pokrok dosažený v plnění jejího cíle, případně spolu s vhodnými návrhy.

2. Členské státy a Komise spolupracují při uplatňování této směrnice, zejména pokud jde o shromažďování informací pro zprávu uvedenou v odstavci 1.

Článek 13

Provedení

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 15. března 2011. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 14

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 15

Určení

Tato směrnice je určena členskými státy.

Ve Štrasburku dne 11. března 2009.

Za Evropský parlament
předseda
H.-G. PÖTTERING

Za Radu
předseda
A. VONDRA